

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ
Ν.Π.Δ.Δ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ
ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας από τα υπόχρεα πρόσωπα κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού (COVID-19)

Η αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού μέσω της τήρησης αποστάσεων και της αυτο-απομόνωσης των πολιτών δημιουργεί δυσκολίες στα υπόχρεα πρόσωπα αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων δέουσας επιμέλειας, τόσο κατά την έναρξη της επιχειρηματικής σχέσης με πελάτη ή τη διενέργεια περιστασιακής συναλλαγής, όσο και κατά την άσκηση συνεχούς εποπτείας από αυτά. Σημειωτέον επίσης ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού μπορεί οι εγκληματίες να βρουν ευκαιρίες για να ξεπλύνουν το χρήμα τους, αλλά και για να ασκήσουν νέες εγκληματικές δραστηριότητες.

Παρά τις δυσκολίες που προκύπτουν με την πανδημία του κορωνοϊού, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αναμένει από τα εποπτευόμενα από αυτήν υπόχρεα πρόσωπα να συνεχίσουν να συμμορφώνονται με τις σχετικές υποχρεώσεις τους ως προς την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΕΧ/ΧΤ). Στο πλαίσιο αυτό, τα υπόχρεα πρόσωπα καλούνται να θεωρήσουν και τις ακόλουθες ενδεικτικές εναλλακτικές μεθόδους εφαρμογής μέτρων δέουσας επιμέλειας για να μπορέσουν να ξεπεράσουν τις εν λόγω δυσκολίες.

Υπό τις παρούσες συνθήκες η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς θεωρεί ότι, στην περίπτωση εφαρμογής εναλλακτικών μεθόδων επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη, αντί της επίσημης τροποποίησης των πολιτικών και διαδικασιών των υπόχρεων προσώπων, είναι αρκετή η τήρηση ενός αρχείου με τις αλλαγές στις πολιτικές και διαδικασίες που εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης του κορωνοϊού.

Εναλλακτικές μέθοδοι για την επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη (χωρίς τη φυσική του παρουσία)

Τα υπόχρεα πρόσωπα δύνανται να λαμβάνουν με ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail) τα στοιχεία ταυτότητας των πελατών τους, χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία του πελάτη στα γραφεία του υπόχρεου προσώπου, ως «σκαναρισμένα» (scanned) αντίγραφα, φωτοτυπίες ή φωτογραφίες αυτών.

Μετά τη λήψη των ως άνω στοιχείων (ηλεκτρονικά ή ταχυδρομικά), η επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη δύναται να πραγματοποιηθεί με τις ακόλουθες εναλλακτικές μεθόδους:

- μέσω τηλεδιάσκεψης (video call), χρησιμοποιώντας εφαρμογές όπως Skype, WebEx ή Zoom, προκειμένου να επαληθευθεί η «φυσική υπόσταση» του πελάτη με αυτήν που εμφανίζεται στα ληφθέντα έγγραφα,

- μέσω της λήψης και αποστολής από τον πελάτη φωτογραφίας (“selfie”) του προσώπου του (“en face”), προκειμένου να γίνεται σύγκριση με τη φωτογραφία που υπάρχει στα ληφθέντα έγγραφα,
- μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον πελάτη, προκειμένου να γίνουν ερωτήματα σχετικά με την ταυτότητά του, για τον σκοπό της επιχειρηματικής σχέσης ή της συναλλαγής, καθώς και για να υποβληθούν γενικότερες ερωτήσεις προς αυτόν οι οποίες θα βοηθήσουν στην επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη,
- μέσω της λήψης πρόσθετων στοιχείων, όπως γεωγραφικό στίγμα (geolocation), IP διεύθυνση του υπολογιστή του πελάτη, και επαληθεύσιμοι τηλεφωνικοί αριθμοί, προκειμένου να επαληθευθούν τα στοιχεία που παρέχονται από τον πελάτη,
- μέσω της αποστολής κωδικών στο τηλέφωνο, στην ηλεκτρονική διεύθυνση ή/και στην ταχυδρομική διεύθυνση του πελάτη, προκειμένου να επαληθεύονται τα στοιχεία που επικαλείται ο πελάτης ως ένδειξη ότι είναι ο ίδιος, και
- μέσω της χρήσης στοιχείων που παρέχονται από τρίτους φορείς (πχ. <https://www.amka.gr/AMKAGR/>)

Προτείνεται στα υπόχρεα πρόσωπα να ενημερώνουν εκ των προτέρων τους υποψήφιους πελάτες τους για τις ως άνω εναλλακτικές μεθόδους επαλήθευσης της ταυτότητάς τους που δύνανται να χρησιμοποιήσουν, ώστε να αποτρέπουν απόπειρες χρησιμοποίησης ψεύτικων ή πλαστών στοιχείων.

Τα υπόχρεα πρόσωπα καλούνται επίσης να συμβουλευθούν τις σχετικές Κατευθυντήριες Γραμμές της FATF για την Ψηφιακή Ταυτότητα που έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις εν λόγω Κατευθυντήριες Γραμμές, η έναρξη επιχειρηματικής σχέσης ή η διενέργεια περιστασιακής συναλλαγής χωρίς τη φυσική παρουσία του πελάτη μέσω της χρήσης αξιόπιστου ψηφιακού συστήματος ταυτοποίησης (digital ID) δεν κατηγοριοποιείται αυτομάτως ως υψηλού κινδύνου και μπορεί να αποτελεί σχέση συνήθους ή και χαμηλότερου κινδύνου ΞΧ/ΧΤ.

Επίσης, η εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη αποτελεί παράγοντα που τα υπόχρεα πρόσωπα λαμβάνουν υπόψη στην Έκθεση Εκτίμησης Κινδύνων που διενεργούν.

Άσκηση συνεχούς εποπτείας (άρθρο 13 παρ. 1 περ. δ΄ του ν. 4557/2018)

Τα υπόχρεα πρόσωπα εξετάζουν ενδελεχώς τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των επιχειρηματικών σχέσεων με τους πελάτες τους και δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε οποιαδήποτε ασυνήθιστη ή ύποπτη αλλαγή στη συμπεριφορά των πελατών τους και τις χρηματικές τους ροές. Τα υπόχρεα πρόσωπα λαμβάνουν επίσης μέτρα βάσει κινδύνου (risk-sensitive) προκειμένου να επαληθεύσουν τη νόμιμη προέλευση μη αναμενόμενων χρηματικών ροών, ιδιαιτέρως όταν αυτές προέρχονται από πελάτες που έχουν πληγεί οικονομικά εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού.